

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.

0033 OSLO

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
/ -	
DATO 23 APR. 2009	
AN	EKSP.

Ávjovárgeaidnu 50
9730 Kárášjohka/Karasjok
Telefovdna +47 78 47 40 00
Telefákša +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no
NO 974 760 347

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI/SAKSBEHANDLER
Seniorrådgiver Torvald Falch, +47 77 75 01 37
torvald.falch@samediggi.no

DIN ČUJ./DERES REF.

MIN ČUJ./VÅR REF.
09/958 - 2
Almmut go válddát oktavuoda/
Oppgis ved henvendelse

BEAIVI/DATO
17.04.2009

Utkast til lov om fornybar energiproduksjon til havs - uttalelse

Det vises til brev med høring av utkast til lov om fornybar energiproduksjon til havs av 12. 02.09.

Sametinget er positiv til at det tas sikte på å fremme et fullstendig lovverk for fornybar energiproduksjon til havs.

Sametinget merker seg at det i høringsnotatet til lovutkastet gis en kortfatte gjennomgang av de folkerettslige rammene knyttet for kyststatenes jurisdiksjon i tiliggende havområder. Vi gjør oppmerksom på at folkeretten om urfolks rettigheter også vil være av betydning ved utforming av en havenergilogv.

Energiutbygging til havs vil kunne ha direkte betydning for samiske interesser, og kan således være konsultasjonspliktig etter ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater (ILO 169) artikkel 6 og 15¹, jf. artikkel 13. Konsultasjonsplikten er for øvrig fastsatt ved kgl. res av 01.07.05 i 'Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget'. Det er videre inngått en egen avtale som nærmere angir hvordan konsultasjonene mellom NVE som konsesjonsmyndighet og Sametinget skal gjennomføres i praksis.

Det vises og til at konsultasjonsplikten også er nedfelt i FN's erklæring om urfolks rettigheter (urfolkserklæringen) artikkel 19 og 32², og slik er uttrykk for den seinere tids folkerettslige utvikling på

¹ ILO 169 artikkel 15 nr. 2:

2. I tilfeller der staten beholder eiendomsretten til mineraler eller ressurser under jorden eller rettigheter til andre ressurser som finnes i landområdet, skal regjeringene etablere eller opprettholde prosedyrer for konsultasjon med vedkommende folk, med sikte på å fastslå om og i hvilken grad deres interesser kan bli skadelidende, før det iverksettes eller gis tillatelse til noen form for undersøkelse etter eller utnyttelse av slike ressurser i deres landområder. Når det er mulig, skal vedkommende folk ha del i nytteverdien av slik virksomhet, og skal tilkjennes rimelig erstatning for enhver skade de måtte lide som følge av slik virksomhet.

² Urfolkserklæringa artikkel 32:

1. Urfolk har rett til å fastsette og utforme prioriteringer og strategier med henblikk på å utvikle eller bruke egne landområder eller territorier og andre ressurser.
2. Statene skal i god tro samarbeide og konsultere seg med vedkommende urfolk gjennom deres egne representative institusjoner for å sikre at de på fritt grunnlag har gitt sitt informerte samtykke før det gis tillatelse til prosjekter som berører deres landområder eller territorier og andre ressurser, særlig ved utbygging, utnyttelse eller utvinning av mineral- eller vannressurser eller andre ressurser.

området. Utnyttelsen av fornybare energiressurser til havs som berører samiske interesser i samiske områder kan derfor bare skje etter konsultasjoner som sikrer at det på fritt grunnlag er gitt et informert samtykke fra Sametinget.

Effekten av tiltak som fornybar energiutbygging til havs må vurderes i forhold til det materielle grunnlaget for samisk kultur, jf. FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27, jf. menneskerettsloven §§ 2 og 3. Om tiltak i vesentlig grad svekker grunnlaget for samisk kulturutøvelse utgjør SP artikkel 27 en absolutt skranke for hva som kan tillates. I tilfeller hvor tiltak kan begrense eller skade kulturutøvelsen uten at det isolert sett utgjør en krenkelse av artikkel 27, må det også foretas en vektlegging av hensynet til samisk kulturutøvelse ved vurderingen av tiltaket. Det vises i denne sammenhengen også til urfolkserklæringa artikkel 25³.

Av ILO 169 artikkel 15, jf. artikkel 13 følger det også at samene har rett til del av nytteverdien ved virksomhet på ressurser som staten beholder retten til utnyttelsen av. Dette vil også omfatte nytteverdiene ved eventuell energiproduksjon til havs i samiske områder.

På denne bakgrunn ber derfor Sametinget om følgende endringer i lovutkastet til en havenergilov:

- Hensynet til samisk kultur må tas inn i formålsbestemmelsen til lovforslaget.
- Lovforslaget bør ha en bestemmelse om forholdet til folkeretten, slik det også er innarbeidet i den seinere tids ressurs- og miljølovgiving.
- I lovforslagets kapittel 2 og 3 må konsultasjonsplikten ivaretas for tiltak som kan berøre samiske interesser i samiske områder. De samiske områdene omfatter havet utenfor det tradisjonelle samiske området definert i 'Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget', samt i merknadene til § 5-4 3. ledd i plan- og bygningsloven.
- I lovforslagets kapittel 4 om saksbehandling må det legges inn en bestemmelse om at hensynet til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv, eventuelt naturgrunnlaget for samisk kultur, skal gis vesentlig vekt i konsekvensutredninger, samt ved beslutninger om åpning av areal og konsesjon. Det vises i denne sammenhengen til forslaget til naturmangfoldslov § 14, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009).
- I lovforslagets kapittel 10 må det inntas en bestemmelse om at det etter konsultasjoner med Sametinget kan fastsettes forskrift om andel av økonomisk utbytte av virksomheten for berørte samer.

Ut fra forståelsen av at Norge er etablert på territoriet til to folk – nordmenn og samer - kan bruken av ordlyden "norske" fiskere og fiskefarkoster i lovutkastets kapittel 7 bli oppfattet på en uheldig måte. Vi vil derfor foreslå at en heller skriver fiskere og fiskefartøy registrert i Norge.

3. Statene skal sørge for effektive ordninger med sikte på rimelig og rettferdig avhjelping for all slik virksomhet, og det skal treffes hensiktsmessige tiltak for å begrense eventuelle skadevirkninger av miljømessig, økonomisk, samfunnsmessig, kulturell eller åndelig art

³ Urfolkserklæringa artikkel 25:

Urfolk har rett til å opprettholde og styrke de spesielle åndelige forbindelsene de har med landområder og territorier, elver og sjøer, kystfarvann og andre ressurser de tradisjonelt har eid eller på annen måte har befolket eller brukt, og til å ivareta det ansvar de i så måte har overfor fremtidige generasjoner.

Vi ber om å bli kontaktet for konsultasjoner i den videre behandlingen av lovforslaget, jf. 'Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget'. Sametinget vil eventuelt kunne komme med utdypende posisjoner gjennom konsultasjoner i denne saken.

Dearvvuodaiguin/Med hilsen

for Audhild Schanche
ossodatdirektevra/avdelingsdirektør

for Torvald Elch

Kopiiija / Kopi til:

Arbeids- og inkluderingsdepartement Postboks 8019 Dep 0030 OSLO